

Список використаних джерел:

1. Бержанір А. Л. Світовий досвід забезпечення взаємодії влади та бізнесу в економічних системах // Вісник Донецького національного університету. 2015. Серія Економіка і право. – № 1. – С. 32–35.
2. Богуцька Л. Реалізація принципів прозорості суб'єктами господарювання // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2017. – № 4. – С. 149–158.
3. Індекс прозорості сайтів українських компаній-2017 / Зінченко А., Резнік Н., Саприкіна. – М., 2018. – 28 с. – URL: <http://csr-ua.info/csr-ukraine/library> (дата звернення: 12.03.2019).

Богомол О. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
НА ПІДПРИЄМСТВІ НА ПРИНЦИПАХ СОЦІАЛЬНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ**

Система соціально-економічних відносин на підприємстві умовно може бути поділена на дві складові: соціальну та економічну (рис. 1). Перша, передусім, стосується соціально-трудових відносин (тобто відносин між підприємством та найманими працівниками). Друга передбачає взаємодію підприємства із зовнішнім середовищем на засадах господарського розрахунку.

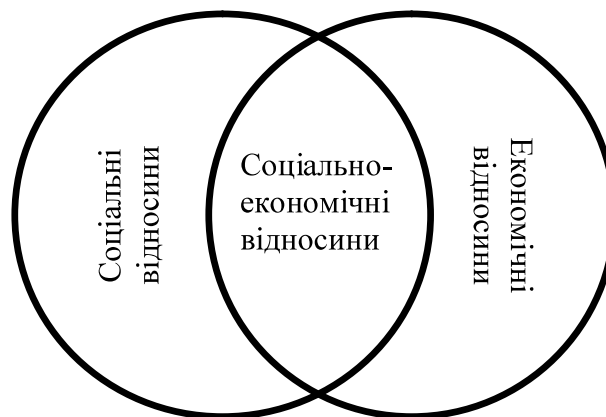

Рис. 1. Система соціально-економічних відносин на підприємстві

Перетин цих двох складових свідчить про їх взаємопроникнення. Так, у відносинах підприємства з працівниками важливу роль відіграють економічні методи та економічні важелі управління, а у взаємовідносинах з контрагентами та, особливо, споживачами вагомим значення набуває питання соціальної справедливості при розподілі ресурсів між учасниками економічних процесів.

Для позиціонування соціальної активності багато підприємств прагнуть декларувати принципи соціально відповідальної поведінки в стратегіях розвитку. Першим кроком до практичної інтеграції є розробка елементів соціальної політики [1], тобто формалізація підходів, використовуваних на підприємстві при наданні гарантій своїм співробітникам, розвитку партнерських стосунків та практик етичного

ведення справ з клієнтами і постачальниками, а також формуванні внеску у розвиток місцевого співтовариства.

Стратегічне сприйняття соціальної відповідальності базується, як правило, на досвіді керівництва підприємства. Дослідники В. Драгомир і Е. Анхель відмічають, що стратегія просування принципів соціальної відповідальності має базуватися на певних принципах:

- усвідомлення добровільної природи усіх дій, пов'язаних із соціальною відповідальністю;

- потреба у забезпеченні достовірності інформаційної бази, доступної стейкхолдерам, прозорості практики застосування компонентів соціальної відповідальності;

- забезпечення залучення локальної спільноти до соціальної діяльності, яка створює додаткову додану цінність в організації [4].

Соціальна політика є сполучною ланкою між корпоративною стратегією і принципами соціально відповідальної поведінки, вона торкається, передусім, працівників організації і їх соціального оточення (внутрішнього соціального середовища). Вона фіксує наміри керівництва в області дотримання інтересів стейкхолдерів і відображає необхідний склад фінансових й інтелектуальних ресурсів, організаційного досвіду, репутації, наявних у підприємства для реалізації соціально відповідальної поведінки і соціальних проектів.

Елементи соціальної політики можна простежити на усіх рівнях і процесах усередині організації – від практики найму співробітників, їх кар'єрного просування, навчання і розвитку до принципів охорони праці, екологічної безпеки і побудови ефективної соціальної інфраструктури.

Ці елементи мають підкреслювати принцип добровільності і переваги зобов'язань і гарантій над мінімальними, встановленими законодавством. Також доцільно визначити напрями розвитку соціальної відповідальності підприємства. В той же час підприємство має окреслити межі свого впливу у соціальній сфері, позначивши по кожному напрямку готовність здійснювати безоплатну підтримку, співфінансування або фінансування на пільговій основі, надання об'єктів у тимчасове користування, допомогу в пошуку оптимальних рішень або знижки для доступу до об'єктів соціальної інфраструктури.

Соціальна політика також має відображати принципи і межі розкриття інформації про соціальну активність й інвестування – по кожному з напрямів інвестування враховується область розкриття інформації. Наприклад, підприємство може декларувати кількість співробітників, що пройшли навчання, сукупні витрати на програми навчання, при цьому не розкриваючи інформацію в області технологій навчання і підходів, що реалізуються. Рівень розкриття інформації може бути оцінений за допомогою інструментів міжнародної ініціативи нефінансової звітності [5], підприємство може також декларувати в соціальній політиці факт офіційної участі у цій ініціативі.

Механізм реалізації соціальної відповідальності передбачає проведення на основі соціального проектування ряду послідовних етапів в області постановки

завдання розробки і декларування соціальної політики, формування портфеля соціальних проектів і розробки на його основі соціальної звітності з подальшим позиціонуванням стратегічних соціальних ефектів.

Список використаних джерел:

1. Одегов Ю. Г. Корпоративная социальная политика и социальная ответственность бизнеса / Ю. Г. Одегов, Е. В. Логинова // Нормирование и оплата труда в промышленности. – 2013. – № 1. – С. 19–26.
2. Попова Е. В. Инструментарий развития социальной ответственности промышленного предприятия: дис. ... канд. экон. наук; 08.00.05 / Попова Екатерина Владимировна. – Сургут, 2015. – 162 с.
3. Таран-Лала О. М. Функціонування соціально-економічних систем: теорія та практика: монографія / О. М. Таран-Лала. – Полтава : ПУЕТ, 2016. – 332 с.
4. Creceru A.F., Radulescu V. Social responsibility of the organization to customers through corporate communication / Romanian Journal of Marketing. – Nr. 3, 2014. – P. 73–76.
5. Global Reporting Initiative (official website – офіційний сайт) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.globalreporting.org/Pages/default.aspx>.
6. Żywicka A., Zasada zrównoważonego rozwoju a prowadzenie działalności gospodarczej na przykładzie działalności w zakresie obrotu środkami ochrony roślin lub ich konfekcjonowania, [w:] Działalność gospodarcza na obszarach chronionych, R. Biskup, M. Pyter, M. Rudnicki, J. Trzewik (red.), KUL, Lublin 2014.

Варцаба О. А., Курінна І. Г.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ВПЛИВ ДЕМОГРАФІЧНОГО СТАНУ
НА ПОКАЗНИКИ РОЗВИТКУ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Дніпропетровська область є однією із потужніших в країні, відноситься до числа регіонів, які називають старопромисловими. «Характерними особливостями її є потужний природно-ресурсний потенціал, високий рівень економічного розвитку, і водночас – надзвичайно складна, негативна екологічна ситуація. Все це в комплексі створює важкі умови для життєдіяльності населення, формує складну демографічну ситуацію. Демографічна ситуація області сформувалась під впливом різних факторів, насамперед, це пов'язано з високим економічним розвитком території, що в свою чергу впливає на структуру населення та її розміщення» [5].

Дніпропетровська область – одна із найбільш заселених в Україні, має особливі можливості відтворення та розміщення населення.

Незважаючи на деякі позитивні тенденції, демографічна ситуація у Дніпропетровській області залишається складною, і, якщо скорочення і надалі відбуватиметься такими ж темпами, то дуже скоро суттєво скоротиться кількість мешканців області, і можливо м. Дніпро втратить статус «міста з мільйонним населенням». Сучасні демографічні процеси в області мають негативні ознаки: скорочення чисельності населення, від'ємний його приріст, від'ємне сальдо міграції [1].